

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 125.
Archiwum Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarczego

163. Materiały dotyczące produkcji i wykorzystania materiałów ogniotrwałych. 1859-1861,
1864-1871. K. 34.

163-165

TTT 163-165

Budonmictwo

1. Maty ognioturata

2. Straz ogniowa.

3. Piaro ogniowa

4

4.

Акты в справе Будомітэва Консыгнацыя.

Лічба	Рок	Леży пры акце	Увага	Лічба	Рок	Леży пры акце	Увага
322	1859						
436	"						
441	"						
697	"						
132	1860						
877	1861						
656	1864						
49	1864						
269	"						
241	1871	873 - 1868					
1430	"						

Akta w sprawie

Konsygnacya.

Liczba	Rok	Leży przy akcie	<i>U w a g a</i>	Liczba	Rok	Leży przy akcie	<i>U w a g a</i>

Expedycja

- 1.) Do Wł. Pana Antoniego Ulmstie-
wina czł. cz. Tow. gosp. gal.
w Zakliczu Dobrym
- 2.) Do Wł. Pana Franc. Siemianowskiego
Czł. cz. Tow. gosp. gal. w Siemiginowie
p. Strzaj
- 3.) Do p. Pana Alex. Ks. Dziadurycy
Czł. cz. Tow. gosp. gal. w Łachyńcach
p. Strzaj
- 4.) Do O. P. Franciszka Smolki
Czł. Komitetu Tow. gosp. gal.
w m. Rybnym

Towarzystwo rolnicze w Krolestwie
Polkiem, otrzymawszy zażalenie
tu w sprawie rotacyjnej, Sędzi-
ka Krolestka z Solwanem (opi-
sane szeregobnego rodzaju maty
do polowywania ~~dziedzi~~ chałup,
przed ~~parą~~ ^{kilka} lat przez P. Cypryana
Czopanskiego w Galicyi wyru-
lenie i wiadomości wyteczni
zaleca, zgodnie się do Komitetu
o udzieleniu ^{sobie} Edania o pomie-
nowanym wynalazku, jako na
bezpłodnej znajomości opnie-
sić mogącego.

wpisany 20/7 1857
[Signature]

Z piątku dnia 12 sierpnia 1857 r.
we Lwowie, w sprawie Krolestki
publicznie ogłoszono, a w przyszłości
domowym (wł. 34 i 35 i 39 z r. 1857)
opisaną, wiadomo wprowadzić komi-
tetowi o tym wynalazku; gdy jednak
przedmiot ten jest niemałej wagi
dla gospodarstwa wiojskiego, a być
może iż od tego czasu P. Czopanski
dodał fakt ulepszenia, ^{do jego wynalazku} przed Komitetem
porozumiał się, w celu ^{zatrzymania dat do dawa} ~~zatrzymania~~ ^{opracowania}
zaopiekowanej Towarzystwa w rolniczym
w Krolestwie Polkiem, porządkiem uprzednie

† mając zawsze na uwadze relację
i. p. Beckinga i opis tego wypra-
wku w pomieszczeniu dpo-
nien ~~wpisanie~~ samowolny.

ministrzem uprzejmie Wp. Pan,
jako m. daleko Mrzenia, gdzie
P. Ciep. jest dyrektorem hut żelaznej
zainstalowanej, ażebyś mógł
wypowiedzieć mi bliżej o tym jego
wynalazku i udrożeniu komitetu
Ldania swego, że możnaby (przebieg)
w następujących zapytaniach

1. Czy P. Ciepanowski wyrobica takie
maty ogniochronne na większą stopę
i gdzie jest główna wyrobica
tych mat?
2. Czy istotnie niekoptowne jest i
tzw. wyrobiana mat w formie
bedrych?
3. Czy opier opierania w ognioni,
odpowiadają one innym warunkom
dobrego pokrycia miejsc?
4. Czy maty pomieszczone wchodzą
w porzeczko po wsiach wyciek, co
dawałoby najwymuszniejszą za rob
konie świadectwo?
5. Czy wynalazek P. Ciepanowskiego
jest tajemniczy, czyli zaś wiada-
my jest miernikiem ogólnego
okolic?

Dla Smolki dodać:

Czy sposobności możeby tu można
sprowadzić kawatek takiej maty
na okaz. —

Z Komitetu Le.

We Lwowie, 1 lipca 1859

Władysław
Egmond
Mittelschlag
Kryszak

322/859° T.4.

Kopia.

Dot. 322/559³

X. 4.

do
Towarzystwa Rolniczego Królestwa Polskiego
na rzecz JW^z Przewodniczącego Towarzystwa.

Dziścisienie.

Mając majątek w Galicji Austriackiej w sprawie mojej tam bytności, dowiedziałem się o wynalazku w sprawie robionych; szukając obowiązków przekonania się o podobnych rzeczach, dla wiadomości Towarzystwa Rolniczego, którego mam zaszczyt być Członkiem z wysiłkiem osobistym mogłoby być wyjątkiem dla kraju, Czy nie ma następnego relacja. —

Krzysztof Pan Ciepanowski, Dyrektor Szkoły Szkolnych Przemysłowych w Powiecie Boleszowskim, Obwodzie Strzyżewskim w Galicji, mający szczególniejze patentowanie w Chemii, mający na celu dobru publiczne, kilka lat pracował nad wynalazkiem mat na pokrycie chaty, ramiąt, rękawic, stopy lub gontów, któreby były niepalnymi — Praca jego uwiarygodniła skutkiem została. — Robi on maty te ze stony prostej, lub z sitnika, jak tam nazywają: Rogoriny, Maty, na kamniach była niepalna; — Maty te są $\frac{3}{4}$ cala grube, wielkości do trzech lub czterech stop w kwadrat. —

Chcę rzecz bliżej rozpoznać, staratem się zbliżyć do niego, był więc tyle grzecznym i przyjechał do domu mego, i przywiózł mat kilka, tak ze stony robionych, jakoteż z sitnika. — Dwie z tych powłoczone były smotą, dla lepszego o ich niepalności przekonania. W przytomności więc wynalazcy, to jest Pana Ciepanowskiego zrobitem następnego próby: — wzięwory ta-
kawa matę smotą powłoczoną, potrzytem na dwóch wielkich żelaznych, i potrzywory na niej suche mizkie traski od hybla odchodzące, utrzytem piramidalnie stos, z drzewa twardego bukowego; — przez pół godziny palit się ogień na tej matce mo-

całym

onym ptoniemiem; - po zruceniu z maty ognia. - Okazato się, że
Ogień nie rozszerzył się dalej nad miejsce, na którym palił się drewno,
mimo tego, że wierzch maty był umoty napuszczony. 2. re na
miejscu gdzie palił się ogień takie mocny, leczwie dwie linie z cala
utłita się mata. - 3. re po zruceniu ognia, w 3. lub 4. minuty
zapętnie nie było znaków ognia i woryottko zgasto. -

Nie przestając na tej próbie, potrzytem też matę powtórnice,
ale daleko wyżej - natrzytem na niej taki sam ogień jak pierwszej. -
A drugi w tenże miejscu pod spodem; - po upływiej prót go-
drinie, utrzymując ogień równie mocny. - Okazato się, że we
rodnie maty wytlita się drewna, lecz o potowe, mniejsza do miejsca
które ogień zajmował. - A po zruceniu ognia, ten, jak pierwszej
zgast zupełnie. -

Ponieważ mnie trzy ortuki przywiezionych mat na próbie
mat postato, oświadczytem Panu Ciapanowickiemu, iż te zawio-
zę Towarzystwu Polnickiemu do Warszawy, iżdat on arebjm
tych nie wozit jako na przykład robionych, ofiarując umyślnie
dla Towarzystwa nowe próbie i mnie przystat, a że do wyjazdu
mego nie przystat, dla tego te jakże mam przywieztem, i przy-
mniejszą oddaje. -

Co jest godnem uwagi, że Pan Ciapanowski nie wrócił
przywieztem na swój wynalazek, oświadczył mi iż go prosił
dla dobra biedniejszych ludzi, - że wymyślił do robienia
tych mat warstat, w którym niema ani krawacka zelara,
i Wieszniaki do zbudowania takiego nie potrzebuje nic więcej
tylko mieć siekiere i dłuto. - Prosz tego ptym w którym się
te maty maerają, jest nie kosztowny tak, tak iż go każdy
z materyałow które używa, sam zrobić sobie może. -

Prosz tego mówi mi, iż buduje chaty, w których ściany
są z tych wyżej zreczonych mat, srodek ścian Pyrem sieka-
nym

nym uteronym. Sufit i dach z tychre mat, tak se chatupa
 Saka 1/10. Czesó koortije tego, aby royerajna koortowata.
 Podajcie to do wiadomości Szanownego Towarzystwa
 Polnarego; - kapowian, i z rawore starac sie bede
 wyrubkiwai i przywieś do kraju wyrzute to, co bym
 wytecznem byc sgdret. - Oras wyrzute polecenia Towar-
 zystwa spelniz wedle moznosci moiej w ich dopretmieniu.
 Szanowaniam.
 / podpisano / Ludwik Stecki. Czlowek Towarzystwa.

dnia 14. Października 1858.
 w Warszawie. - Młcia Senatorka.

ze zgodou
 K. Garbini

322
859.

TOWARZYSTWO ROLNICZE

W KRÓLESTWIE POLSKIM.

Warszawa dnia 1. Maja

1859.

N°. 1792.

MS
W czasie mojej choroby, niezwieszony przy-
padem rozdział, że cię się lej korespondencje
addax to. Ma uloga, - proszę o przebaczenie
boli mię to bardzo. S. Draucyng

do

4

Pracownego Towarzystwa Rolniczego
Galicyjskiego.

Wzrostem tu w kopii Odezwie opisuje P. Ludwik Stecki
szczególnego rodzaju maty do pokrywania chaty nieda-
wno przez P. Ciepianowskiego w Galicji wynalazione, i wiel-
ką ich użyteczność radea. - Imho dokonane przez samego
piszącego próby, żadnej nie rdaja się nastrożać wątpliwości,
czyżby wrażliwie sobie Komitet tutejszego Towarzystwa
Rolniczego wiedzieć" jakie jest o wynalazku nowie

TOWARZYSTWO ROLNICZE

W. KRAJOWE WARSZAWA

1862

nierego w Królestwie, ma sobie na szczególną i serdeczną
przyjemność przestanie przy tej sposobności wyrazić najży-
wielszych dla Krajowego Towarzystwa Rolniczego Galicyjskie-
go uśmiech, oraz zapewnienie najszczerszej chęci i gotowości
do usług wzajemnych i przyjacielskich stosunków.

Drocz. 7

Podano d. 27° lipca 1859

L. 436.

Ciepanowski Cyprjan, nauczelnik
rządowych fabryk szelaka w Miżu-
nin, na prywatne zgłoszenie
się Sekretarza, nadrył odpo-
wiedzi względem wyrobu mat
ogniotrwalejszych i dotychczas dwie
tablice maty, z prośbą aby Towarzy-
stwo naradę odbyło z nim i prośbą.

436/859. X. 4.

D. l. 436
z 1859 r.

8
Mianin 23. Lipca 1859.

Wielmożny Panie Dobrodziej!

Stosownie do życzenia P. D. odpowiadam względem wyrobu mat ogniotrwałych na list do bratanika mego nadesłany.

W roku 1840 jako ukraiński Chemik zająłem się tem przedmiotem, a zrobiwszy w przeciągu lat 10 kilka tysięcy prób, nabyłem to przekonanie, że stoniarne sachau pokrycie według mego sposobu jest zupełnie od ognia zabezpieczające, prajtem private i bardzo tanie.

Bedac już tego skutku pewnym, prosilem w. ministerium i namiestnictwo o pozwolenie zrobienia próby w obec techników, aby swe zdanie w tem względzie wyrazili. Po potroczonych negocyacjach otrzymanem nareszcie to pozwolenie zrobienia próby, do której magistrat lwowski odpowiednio mięysce dał przyrzekt. Przybywszy na czas przez Magistrat lwowski oznaczony, t. j. 3° Aug. 1857, ze żadnego mięysca do tego nieoznaczono, mnie wysłankanie onegoż poradzono. Po tygodniowym szukaniu znalazłem mięysce w suszarni p. Kisielki na Łotkiewskiém przedmieściu, t. j. i to niebyto odpowiednie.

Miało matęj liczby doświadczonych techników i inżynierów, o których p. Hofflinger, ówczesnego burmistrza Lwowa jużemnie i ustnie prosilem, przybyło na próbe kilkadziesiąt widzów, których La próba oblye interesowała, bo się spodziewano widzieć — Kamedye —

Nie mogę opisać oburzenia i żalu, który miałem do osoby p. Burmistrza, albowiem dokładne wykonanie próby przy tak wielkiém nacisku ludzi w mięyscu czasnem byto niemożliwe, pomimo tego niektożby inżynierowie krajowi, jeżeli się nie myle, do kolei zelazney przysłali mi wyświadczenie mego wywołania.

W roku 1858 u p. hrabiego Lud. Seckiego, który mnie swą przyjaźnią zaszczycił, robilem próby z mieni matami w Sobotowie, którzy tak byt mieni zadowolony, że wszystkie budynki mieni pokryje zamierzal, Sprowadzi Sobotowa i smierci p. h. Seckiego ten plan zamieszczal, bez do uwiecznienia tego zamieru datem warsztat zrobić, którzy do dalszych robot ująje.

W p. hrabia Secki, bedac sam niepospolitym technikiem, mając u siebie

przekonanie o trwałości i taniości tych ogniowatych mat, zawiadomił
o tem J. W. panu hrabiemu Ferdynandowi Lamoyjskiemu w Warszawie, pro-
sząc mnie, abym kilka mat posłał do Warszawy, co aboli dotąd niewy-
czynitem, gdyż p. h. Pecki prawie przed wyjazdem swym do War-
szawy zamówionym umart, a na nieznanym czasie przysłać uważa-
łem za potrzebę.

Z tej to przyczyny mój wyjazd, nad którym tyle lat z taką skutecznością
pracowałem wydatkując, i który z krytym sumieniem za ukonieczony
uważam, do dwóch lat leży odstojem, pomimo tego, że w przy-
jawniejszych okolicznościach mogłoby być nieobliczone dla kraju nie-
korzyści. Przyczyna tego jest, że ja na mem obecem stanowisku
będąc dziennie 10-12 godzin zatrudniony, tylko nocną porę i to
krótki czas mem wyjazdowi poświęcić mogę, abym skuteczenie
mogł działać, musiałbym na parę miesięcy od petnienia mego star-
stwa uwalniany, a co w roku 1857 p. ministra finansów osobicie pro-
siłem, lecz dzięki zabiegom dowodzącego ubezpieczeni od ognia
pomimo przyrzeczenia Jego Exzellencji p. ministra urlopu dołączyć
na ten cel nieotrzymałem.

Chęć probiegania krajowi ustaje, doszła u mnie do tego stopnia, że chcąc
za siebie podziękować, i tylko wyrobom tych mat się poświęcić,
lecz jako ojcu rodziny w niepewną przyszłość rzucić się sumie-
nie nie pozwala.

To tylko Panu Dobrodziejowi oświadczyć muszę, że u nas tyle zabie-
gów przeciw użyciu tych ogniowatych mat już poczyniono,
że mnie pojedynczemu, przy tak wielkiem oddzielnym za-
trudnieniu, przy braku znacznych pasobów masywanych
a osobliwie wsparcia od rządu niepodobna, siły semii przed-
sięwzięcia nieprzyjajne, wszędzie znaczne wpływy mające
przewyciężyć, lecz aby pomimo tego wypełnić obowiązek członka
kręgu, któremu tyle mam do prawdziwego, oświadczam Panu
Dobrodziejowi, że gotów jestem moim kosztem zrobić mat

J.

Kilkanieście, zjechał z niemi do Swawa, i tamże wobec towarzystwa
 agronomicznego, budowlanych i inżynierów Krajowych zrobić pró-
 bę, do której szanowne towarzystwo według upodobania kilku
 członków towarzystwa agronomicznego lub budowlanych i inżynierów
 z Warszawy zaprosić może. Jako jedyny warunek klade tylko to:
 aby próck ludzi fachowych nikt inny pracy próbie się nie
 przydywiał, i o niej niewiedziat, gdyż ponosząc trudy i koszty
 sięgkę sobie, abym przynajmiej miał samowarszenia, jak w
 roku 1857.

Miejscie próby może być każdy od miasta ogrod, lub też
 i otwarte pole, nie przykrytey meberpierzecznictwa od ognia, lecz
 niepotrzebney gawiedzi. Tak miejsce jako też i czas może
 szanowne towarzystwo oznaczyć według upodobania, na który nie
 kawodnie stanie. Najdogodniejszy czas słoty dla mnie Wsze-
 sien' lub Październik, bo od 1^{go} Listopada zaczyna się rachunki,
 dla których na 2 miesiące miejsce stażby opuścić nie mogę.

Jeżeliby się okazało, byto, widzieć przykady do robienia tych mat,
 nieamieszkać na mój koszt dać zrobić, i na próby do
 Swawa już na czas oznaczony przywieść.

Wtem względnie uprzedzam Pana Dobrodzieja dać mi z awersu
 wiadomość, abym ku temu potrzebnie mógł zrobić przy-
 gotowania. Powtarzam wyrażnie, że wszelkie dyspozycje zosta-
 wiam szanownemu towarzystwu, i że wszelkie wydatki
 z przykrymy prób sam zatakwie - aby tem Taturcy i zpo-
 myślniejszym skutkiem te próby zrobić dla ogólnego dobra
 kraju.

Posyłam 2 kawateczki mat z samurą, chociaż nie zupełnie
 tak robione, jak do pokrycia dachu być powinny, są one bowiem
 dawniej na ten cel sporządzone, aby widzieć, o ile one w ogniu
 wytrwają. Proszę ich na ciepłym miejscu uprządy dobrze wy-
 suszyć, i ogień ze smolnych szczypiek na tem miejscu natrzeć,
 jak kreda jest na murach. Gdy się drewo spali, proszę węgle

230/899

X. 4.

lekkko zdjąć, i w coż paloną, czerwona, może można dmuchać, a skutek zaprawienia maty będzie widoczny. Równie można te maty trzymać w silnym płomieniu lampy lub palącego się drzewa. Wtedy takowe płomieniem palić się nie będą, i tylko po długim i silnym ogniu powoli się zwęgla.

Pań lakierami matami pokryty bezpieczny jest od przelotnego i podłożonego ognia, można nań palić drzewo, nawet i zwęglić, ale oal od miejsca, gdzie drzewo się paliło, stoma nie będzie miało szkodliwych, że się w pobliżu ognia zaprawia.

Zatem ogólny rys robienia i używania tych mat ognioburawych, przy której do spróbowania mam honor otrzymać wyrażony tego najgłębszego uszanowania, którym jestem,

Wielmożnego Pana Dobrodzieja

uniżonymi sługą

Cyprian Cieprowski
naczelnik fabryk szelarskich

P.S. Wracając Jego Excellencyi pan namiestnikowi kawatek maty przez 4 lata robionej z siwara, w której powstanie petrificacji widzieć można. Szczęśliwy Dobrodziey życzy sobie z nią próbe zrobić - proszę się udać do Jego Excellencyi, który te maty z uciechą Panu Dobrodziey do tego celu doręczy.

Do Sekretarza Towar. górn. gal.

Robienie mat ogniotrwałych

Maty ogniotrwałe robić się mogą ze szumaru i stony prostej, nierównastej, do posciółki pod było już używanej, jako też ze szterwii, pokrzywy, trzaski i konopi, lnu a nawet z trzaski cieniu hylbowanych, które w warstwach stolarskich często bez większego się odrzucania, Atoli szumar i stoma okłotowa są, najopowiedniejszych, albowiem robota przy tem materiale bardzo przeto idzie. —

Szkowal muszą być 2 razy dla różnych przyczyn malowane i po wykonaniu asfaltem lub mineralną masą, z tej strony, która na działalność powietrza ma być wystawiona, przeciwnie. Pomiarz te maty robią się bez końca, używają się tak, Stugie kwadratki, iak stugosć lub szerokosć budynku wynosi.

Użyteki tychże

Te tak przyrządzone ognio- i wodotrwałe maty mogą służyć:

- 1mo Do pokrycia dachów tak prostych chaty jako też pałaców, bo maty atkwalnie wykonane mają prawie trwałość kruszcowych.
- 2° Do budowlu cacych domów, w którym razie budynki składają się tylko ze stupow i lat, na które ze środka i wierzchu przybić, jaiz się maty, zostawiając środki zupełnie pusty, albo siekha, pleraz, lub pieriem z pola wypełniony.
- 3° Do budowlu gospodarskich, jako to szopy, stodoly drewniane etc.

- ale w tem razie, gdzie rzeczy od wilgoci ochronić potrzeba, dostateczną są maty tylko z jednej, to jest zewnętrznej strony.
- 4° Do namiotów, które w reku robione być mogą, takie chronią, szczerze tak od wszelkiej wilgoci a co bardziej od zimna — jak to z własnego znam doświadczenia. —
- Armia niemiecka nie próżno stromy, grubej nici (szpagatu), lub drutu i parę walców żelaznych, może jednego dnia mieć całe miasto Sarmianych domów, w których od wszelkiej wilgoci i zimna jest bezpieczna. —
- 5° W miejscach gdzie jest braki drewna jak n. p. na Podolu, można z tych mat, tylko nieco grubszych (4 — 6") całe budynki mieszkalne i niektóre gospodarskie budować, bez kawałeczków drewna.

Wzrosty ogniotrwałych mat

Maty w mój sposób robione mają te zalety:

- 1mo Lekkość, albowiem grubość jednego cala maty walcowanej jest dostateczną.
- 2° Oszczędzenie materiału — 1/3 części obecnie do pokrycia dachów używana jest do tego celu potrzebną.
- 3° Oddalenie wszelkiej wilgoci, maty bowiem są gładkie, — i wszędzie szczerze przypasować się dadzą.
- 4° Budowle całe ze stromy budowane, są nadzwyczaj ciepłe, dla tego tak dogodnie do pomieszkania jako też na stajnie, chlewy i. t. p. tem większym są dobrodziejstwem w tych

10

skolnicach, gdzie do tychczas dla braku czasu ludzie siedlać się nie mogli.

5° Trwałość i trwałość — trwałe są maty dla tego, że szczerze wszelkimi wilgoci odpornymi, a mimo to równie jak wielkie ciepło żadnego rozkładu składowego nań nie wywierają, — trawienie zaś bo przy szczerze maty robota w moim sposobie urządzone bardzo sprawnie idzie, a do pokrycia 100 sążni kwadratowych tyl. ko 4 ludzi i jednego dnia potrzeba.

Niekorzyste zaś jest jedynie to, że budynki takowe z tym ludziami łatwo są przystępne, lecz a priori robię też uwagę, że ten sposób budynków mieszkalnych lub ekonomicznych tylko tam wzięty być może, gdzie się kradzieży lub uszkodzenia w inny sposób lekko nie potrzeba.

O. Mikul. 23. Lipca 1859.

Cyprian Ciepanski

L. 441

439

Do Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego
w Lwowie

Wraciwszy z podróży do domu, z zastaniem urzędniczym Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego z daty 1^{ej} lipca r. b. do listy 322 i na to mam honor odpowiedzieć.

Pan Ciapanowski zawiadoma c. k. fabryki zelaza Mironi, a mój bliźni sąsiad, robił próby żelaza z strony i Sitawin, które to żelazo było miętę ogniotrwałą, czyli niepalącą się; żelazo to, nim takowe ostudziłem nasycił płynem sol, i to wybrałem, walcowałem u mnie w walcowni żelaznych; żelazo takowe zbitami i gładziami użyłem, jednac o rezultacie dokonanej próby wogóle i sposobie robienia żelaza u mnie, u innych osóbności moich sąsiadujących sąsiadów nie zawiadomiał, widział że o tem wywarłemu utrzymywał sekret, dopiero dowiedzieliśmy się z przyjaciela domowego o odbytej próbie w Lwowie i użyteczność tego wywarłemu. - Kiedy teraz odebrałem urzędniczym wyżej cytowane od Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego, napisanemu list do pana Ciapanowskiego, prosiłem go żelazo mi zechciał przynieść dźwiżyć w drodze do niego z jechaniem moim, oraz obiawił i pokazał swoje wywarłemu żelazo, i na tych pozwolił zrobić próby, a to celom ztorenia odpowiedri, na 5^{ej} zapętki przez Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego oznaczono. Pan Ciapanowski na mój list o żelazie mi odpowiedział, że żelazo obecnie do zrobienia próby zogniem nie posiada, takowe dopiero w połowie miesiąca sierpnia r. b. przedstawi mi może, z dozwoleniem próby ogniowej; co wypada że obecnie dopiero Komitetowi c. k. Towarzystwa gos-

podurskiego mocoj będa sprawozdanie rtoriję. Nad to pisać
mi paca Liepcanowski i w otomscamem interesie był zawerwa-
ny paca Komitetu e. b. Towarzystwa gospodarskiego i w jaci
oprost odpisać. Wzwanu Komitetu e. b. Towarzystwa go-
podurskiego nicanogę w obecnej chwili inaczej radosyć
wacyni; jak prosie o uwzględnienie, w do momentu tego,
kiedy paca Liepcanowski, wnie z awerwie, wacy do próby o-
kazi, a wstancas odpowiam kategorycznie^{no} postawione
5° zapytanie. Zawro na wstankie wzwanu Komitetu
e. b. gospodarsstwa rolniczego gotowy.

Zawala d. 29 Lipca 889

Antoni Kluczkiewicz

Podano D^o nejvyššieho Kráľovstva

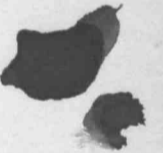
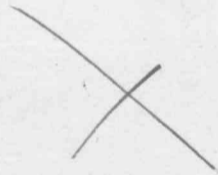
~~L. 441~~ X. 4.

Handwritten address in cursive script, oriented vertically:
Herrn Dr. C. K. Staudenmann
in Podhradie
Lemberg

De

Handwritten signature or name in cursive script.

597
859.

Do.

Komitetu C. K. Galicyjskiego Towarzystwa
Gospodarskiego w Lwowie.

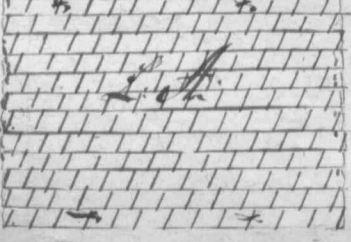
W ~~dotychczas~~ odpowiedzi na odebrane wzywianie Komitetu C. K. Towarzystwa
z Dnia 1^{go} Lipca 1859 r. N° 322, względem wynalazku Nat Stomianych
lub Tetanicz do pokrywania Dachów, ognio-trwałych od Gatow pnie
P. Cypryana Ciępanowskiego, mam honor donieść: ~~następuję~~
Tak już miałem honor zawiadomić Komitet, przed Dniem 24^{go} Lipca
sb, że niemając dokładnej wiedzy o wynalazku P. Ciępanowskiego nie
byłem w stanie służyć odpowiedzi na piśmie wydanym Komitetu, i że w tym
celu proszę P. Ciępanowskiego, aby mi przedstawił objaśnienie oraz
Dokument przekonał iż o wiarygodności jego wynalazku. P. Cypryan
Ciępanowski, oznajmił mi, że na Dniu 20 Grudnia b. m. b.d, miał
zjechać do Wieronia, jego siedziby, i że tam jednocześnie mnie i Pana
Siemianowskiego z Siemierzynowa, członkowi C. K. Towarzystwa
Gospodarskiego, również upoważnionego do zbadania jego wynalazku,
mają być wyłożone okaze, na nich wszelkie próby z ogniem i ugnie-
szeniem, oraz wszelkie objaśnienia i dane udzieli. Znajdowony ~~był~~
w Dniu 18. Grudnia b. m. r. wspólnie z P. Siemianowskim do Wieronia,
Pan Ciępanowski pokazał nam nasamprzód zbudowaną attankę z
tortego Drewa, o kształcie kwadrata, kształcie takiego jak się
budynki do wykładania ścian cegła (cegly tak zwane budynki z
pruskiego muru.). Attankę tę, dla tego nam pokazał, ażeby powziąć
wyobrażenie o kształcie ścian związanej ze słomy matami i
praktycznie Dachowem. Maty które miały być otrzymane ścianą zapięto,
gwazdek, były mniej trójkątne wykonane, bo były tu i ówdzie prze-
zarywane, zaś nakrycie dachu było trójkątnej wykonane, bo maty były
dobrze związane, ponadtem wałkami i pasterkami cegły zgniłymi,
płynem soli nasycione i powtórka przygotowanej smoty z żywicy po-
winnemu zapakowane. Dla tego ten Dach ten prawie nigdy nie miał
dopas, a jeżeliby się gdzie jaka mata przezryta okazała, to ta
druga powtórka przygotowanej smoty dachy się niezawodnie zrasna-
rowała, takie było zapewnienie P. Cypryana Ciępanowskiego.
Tęż tę Attankę, i jedną próby z ogniem nie dąto im przedsięwzięci
albowiem ta nie była jeszcze zupełnie ukończona, jak to zapewnił
P. Ciępanowski. Ale natomiast przedstawił nam P. Ciępanowski
osobne maty ze słomy i cełtowania, w których ~~nie~~ ^{1/2} ~~nie~~ ^{nie} zalazę widać widać
stomiane, jedne zapakowane drugie ~~drutem~~ ^{drutem} ^z ^z ^z ^z paprawie wykonane, cegły
i płaskie, stanowią Arkusz maty. jak Litera. A.

zarys

Z Mat tych:

związany

1° Płowce, były tylko z ~~związany~~ ^z ^z ^z ^z ^z słomy (zapakowane)
i napuszerzone rozrywnem soli, z zgniłymi

po między Waleami, czyli kompresowane.

2° Drugie Maty były wiązane szpagatem, gnucione pomiędzy Waleami
czyli kompresowane, i nasycone płynem solnym;

3° Trzecie maty były, wiązane szpagatem, gnucione pomiędzy Waleami,
lecz nie nasycone płynem solnym;

4° Czwarte Maty były wiązane ^{drutem}, nasyconiej gnucione pomiędzy
Waleami i płynem solnym nasycone, i z jednej strony powłoką szmaty
opatrzona.

Wszystkie te Maty, wystawialiśmy kolejno na próbie ognia, to jest:
zapaliliśmy drzewo, wielkie wyrobione z żywicy i reszki palnych, tak jak w
początku robisz, i nad skoncentrowanym płomieniem tej, trzymaliśmy Maty
w odległości kilku cali, czyli punktów skupienia ognia, i obserwowaliśmy
na zegarkach, w jakim czasie, Maty te przepadały na wylot i jakim
płomieniem ogarnięte były. Rezultat był następujący:

1° 1° Maty szmaty, wiązane szpagatem, nasycone szarym solnym
lecz nie gnucione w Waleach, przepadła w 18^{tych} minutach.

1° 2° Maty szmaty, szpagatem wiązane, pomiędzy waleami gnucione
i płynem soli nasycone, przepadła w 22^{tych} minutach.

1° 3° Maty szmaty i szpagatem wiązane, gnucione pomiędzy waleami
lecz nie nasycone płynem solnym, przepadła w 20 minutach.

1° 4° Maty szmaty, ^{drutem} wiązane, mocno waleowane, płynem
solnym nasycone i szmatą z jednej strony, przepadła w 45 minutach.

Po przepaleniu w drzewie w wszystkich Matkach, płomień nie przekazywał
się, tylko wstawał, kiedy w na razach ogień w stromie wolno dmuchało,
lecz przy silniejszym dmuchaniu, czyli mocniejszym wietrze płomień ten
gasit się.

Następnie, po dokonanych czterech próbach z Matkami nad palącą się
drzewo, trzymaliśmy dwa do kupu atozone gonty gładkie, nad płomieniem
drzewo, w środku atozonowych gontów, i te w trzy minuty przepadły, a
po przepaleniu mocno zajęty w płomieniem.

Opis powyższych prób, uczyniliśmy jeszcze jeden: i tak nato-
czyliśmy w kominiarstwie stoś drobno rabanego drzewa, podpalamy ten,
a gdy go płomień silnie ogarnął, przoczyliśmy nań, matę szmaty
szpagatem wiązane, mocno waleowane, i nasycone płynem solnym;
Maty ta przeszła 20 minut leżała w płomieniu, tak w trochę po-
wiesze, ale skoro to wyjęto, z płomienia, zagała i nie przepadła się.

Używane sole do nasykania Mat, są ~~te~~ takie, które oznaczają
kurcynie powietrza i nie są rozpuszczalnemi, (takie było zapewne
S. Ciepianowski, albowiem utrzymuje w tem sekret, a który prosi).
Sole te rozpuszczają pomiędzy procy i pniestnemi stomy, krystalizują w
i tronie, a białe catorze, która w Maie tem wiskrze, w staje gdy w waleowaniu
ogniście, czyli skompresowane, jest.

Z tego wszystkiego co powiedziatem wyżej, pokazuję, iż, że
Maty szmaty używane w majach, do pokrycia dachów, powinny być,
jak najtrwałiej szpagatem wiązane, albo ^{drutem}, i jak nasyconiej
gnucione pomiędzy waleami. (dotąd te opisy, Pan. Ciepianowski w
mojej Waleowni Blachy dupetnist.). A zatem do wyrobu Mat ognio-
trwałych od gontów, chce temi pokrywać budynki gospodarskie,
materia mieć na granicy Waleowni, z Waltham ielarnami, zatorowu
do nichu najmniej ^{x. 416} 8-10 ^{nie} koni. —

Korat dachu ze stromianych wat vynalarka P. Ciepanovskiego, byty o sto procent wiksny od umyrsajnego pokrycia gontami. Taki rachunek zrobilom z P. Ciepanovskim na gruncie. Lecz, ze wiazana i walcowana stoma, czyli waty, jak sie to przy probach pokazalo, sterciej od gontow ogniu opieraja sie; naoto ze stoma ebita i przyprawiona wyprosob P. Ciepanovskiego, i wogolnosc umyrtle stromiane dachy, sterciej o 100 procent czasu od gontow, a osobliwie jedtowych lub swierkowych umytrymija; i ze niezapomierone, pokazalo sie meze, przy probie, ze zapalenie takiego dachu z mat z recwnatn bytoby trudnijszim od zapalenia umyrtego pokrycia z gontow; procto z daniami moim jest: ze wokolnicach takich, gdzie watekaty budowlane sa drogie, a otomy podstatkiem, moinalby pokrywac dachy watomie na sposob vynalarka P. Ciepanovskiego; a gdyby to pokrywane dachow, na wielka skale rozpowszechnilo sie, wiele ginere ulepnosc praktycznych, wzrostosowanie do miejscowosci tacych, w zaprowadzic; i tym sposobem upkac matanowici dachow matowych.

Idy tedy, wynalarek wat do pokrycia dachow Pana Ciepanovskiego, bytem wstanie dris' ebadae, i o nim, wtem sposob jak mycij, Komitetowi C. K. Towarzystwa Galicyjskiego, opowiadajac, daję nastepujace odpowiedzi na przestane mi P. Ciepanovskiemu.

ad 1^{ym} Pytanie: Czy P. Ciepanowski wyrabia takie waty ogniotrwalosci na wikszu skale, i gdzie jest glowna wyrobnia tych wat?

Odpowiad: Na wikszu skale, Pan Ciepanowski wyrabia waty glownej wyrobnie wat wstet niema.

ad 2^{ym} Pytanie: Czy istotnie niekorzystowne jest owe wyrobienie wat w mowim bedajacych?

F (4 stps 6 gr. do 5 stat. pol.)
 Odpowiad: Korat sarnia kwadratowego waty na pokrycie dachu jest przestato fl. 28. do 2. a 50 fl. Wyrabiac dachu, w letwo, bo kazdego chtopa nauwaje moina, a cheze na wikszu skale, fabrycznie sobie, moina odpowiednie przy nady porobic. Najwikszere trudnoscia jest walcowanie, a to nayglowniejnie odzynwa role w robocie wat.

ad 3^{ym} Pytanie: Czy sprasz opierania sie ognia, odpowiadajac one i innym warunkom dobrego pokrycia mieszkani?

Odpowiad: W stosunku gontow, bezwapienia waty opieraja sie znaczenie lepiej ognia; war powiadajac ten warunek lepszy od gontow, ze naymiej Dwa razy sterciej umytrymaja na mieszkaniach, cawim procpa bny, zgnilanie.

ad 4^{ym} Pytanie: Czy maty pomieszczone wachow, wprostote groz wsiach unyie, co dawatoby naynymowniejnie swiadectwo na ich konyie?

Odpowiad: Dotad nigdzie, na wikszym budynku nie apli korwat swojigo vynalarka P. Ciepanovskij, i ograniorat w tytko na probach i na urbo budow wprost altankach.

Pytanie
ad 5^{am} Czy Wynalazek J. Ciapanowkiego jest tajemnicą, czyli zaś wiadomy
jest mieszkańcom tegoż okolic?

Odpowiedź. J. Ciapan Ciapanowski otrzymał tajemnicę od
swego wynalazcy, a mianowicie w miszowaniu soli; i tyle
byłoby wiadomo jest mieszkańcom w sąsiedztwie, że ma wynalazek
maty ognio-trwałe, i kilka prób matych przedsięwziął, a
dopiero teraz na wiosnę w roku 1860, ma wikt. 24. budowlę,
to jest szereg na węgla, pokrywający statami w miejscach
gontois, Takie było przynajmniej zapewnienie Pana
Cyprjana Ciapanowkiego.

Kraków dnia 24 Grudnia 1859.

Antoni Kluczkowski.

Ludowo 03. 30° Grudnia 1859
697. I. 4.

W. Dymarski Urzędnik
i Mistrz

prezysiano i wyexpyd: 10/10
Kluczkowski

2.

Wielmożny Panie Dobrodzieju!

Przepraszam, że komisya dwutygodniowa prawie w tym czasie, gdy mi sobie
 maty do prób przyrzędzić zamierzyłem, w wykonaniu tego zamiaru mi
 przeszkodziła, a zatem te próby nie tak dokładnie wypadły, jak to było
 moim życzeniem, upraszam Pana Dobrodzieja nie w interesie swoim,
 ale w interesie całego ogółu mianowicie naszej prowincyi, a osobliwie Polski,
 gdzie niezmiernie sumny dla zabezpieczenia od ognia rok rocznie płacą, aby
 względem użyteczności miały w mój sposób wyrabianych jeszcze powolnie kro-
 cić próby, do których materyały według różnych sposobów wyrobione, przygotują.
 Byłoby to bardzo dobrym skutkiem potężone, gdyby Pan Dobrodzieju to
 mógł wyjednać, aby przy tych próbach jeden albo dwóch doświadczonych ku-
 domierzych było przytomnych, gdyż ci panowie mogliby się przez wykonanie
 takiego pokrycia na większą skalę, a jego użyteczności najlepiej przekonać,
 co potemby dla ogółu przystępniejszemu było, gdyż ja niestety przy mojej
 codzienney kilkanaściegodzinnej pracy zwłaszcz na posiadzie, którą z każdą
 chwilą opuścić mam nadzieję, nie wiele w tym względzie rozciąć je-
 stem w stanie, a przecież na podstawie różnorodnych doświadczeń
 jestem tego przekonania, że, gdyby ten sposób pokrywania dachów prze-
 zemnie wynaleziony, wszedł w życie, zapobiegłoby się niezliczonym po-
 żarom tyle majątków a nawet życia ludzi porabianym, zwłaszcz,
 że sposób wyrabiania tych materyałów jest pojedynczy i nieskosztowny.

Mając osobiste przekonanie, ile Pan Dobrodziej, dla dobra ogółu
uczynić jest gotów, osmielam się o tę grzeczność powtórnych, dotkliwych
i wielostronnych prób w tym przekonaniu prosić, że rezultata tych prób
daleko dotkliwiej całą tę rzecz wyjaśnią.

O ile znam ziemian naszych, nie wątpię o tem, że prócz Pana Dobro-
dzieja znajdą się tacy ukończeni w budownictwie technicy, którzy o użytecz-
ności tych mat ogniotrwałych osobicie przekonani są, zechcą, tem mniej,
gdyż mi wiadomo, ile światłych ludzi z celującymi zdolnościami nasze
towarzystwo agronomiczne w swém gronie liczy.

Wyjąwszy tylko ciężkich wrozoń, które by mi maty w takiej wywalcowac
nieporwałaty, mogą te maty w krótkim czasie do prób przygotować, myślę
że do końca Lutego najdalej sturyc' niemi mógłbym.

Ponieważ czas naszego widzenia się w Mixuniu był za krótki, abym
Panu Dobrodziejowi obszernie wyrob i pokrycie dachu w mój sposób mógł
opisać, zamieszcam tutaj niektóre w tem względzie uwagi.

O ogniotrwałości tych mat już od dawna mam gruntownie ^{do}zbadane prze-
ślananie również i o nieprzepuszczalności wody i ich długoletniej trwałości,
ociągatem się przecież podać je do wiadomości publicznej z tej przyczyny,
bo chciałem to taki urządzić, aby ich wyrob był jak najwięcej pojedyn-
czy i tani. - Tak jak ja te maty dziś wyrabiam, sądzę, że ani
cała chemia ani technika łatwiejszego i tańszego sposobu niepoda, nie
tylko ze względu materiału, ale nawet ich wyrob.

Materiał stomy i sznuraw jest powszejszych najtańszy, bo go na-
tura w największej ilości co roku produkuje.

Wyrob mat robi się bez najmniejszego przyrządu, i wykonac się może
nawet przez dzieci nawet 10 lat ^{e.}liwej. Mata wyrobiona nie może

Trwać prawie do niczego, ale przepuszcivszy je 2 lub 3 razy przez walc,
 do czego kilkana sekund czasu potrzeba, osiąga 3 takie własności, które ja,
 do deski zupełnie robisz podobną, a napuszczivszy je płynami odpowiednemi,
 zaczyna się pektyfikować, wyprawdzie ta pektyfikacya nie jest tego rodzaju,
 jak u nie których gatunków drzewa, gdzie ciała organiczne pod wodzą, otrzy-
 muje zupełnie własności ciała anorganicznego, ale kamień jest tego rodzaju,
 je materiał do pewnego czasu robi się przez wplyw powietrza twardym i
 trwałym a co osobliwosci, że kwasorod, który zwykłe rozkłada i niszczy
 ciała organiczne, według mego sposobu robienia mat robi je bardziej tęgim i trwa-
 łem. Wyprawdzie Pan Dobrodziej twierdzi, że napuszczenie mat płynami nie przychodzi
 się do ich ogniotrwalosci, pomimo tego mogę dać to zapewnienie, że się
 przez to nie tylko utrudnia zupełnie wybuch płomienia, ale co nierównie
 wielkij jest nagiej, daje to napuszczenie matom taką trwałość, jakiej na inny
 sposób osiągnąć się wcale nie da.

To co namieniem dotyczy się mat samych. Pokrycie mat w mój sposób
 nierównie jest warne. Pomimo tego je maty same przez się zabezpieczają, od
 ognia, pokrycie tychże jest takiego samego rodzaju, ~~przez co~~ ^{choć} jeden z mat,
 tergotów do tego użytych sam przez się jest palny. Aby mu też własność
 dać, a nadać mu trwałość długoletnią, mieszam go z takimi materiałami
 niepalnemi, które go oraz zabezpieczą od wplywu powietrza.

Ciała organiczne podlegają wyprawdzie zwykłe dość przedkimi korozji, a prze-
 cież są dowody, że ziarna zboża w Egypcie może jeszcze na czason Faraonów
 plonować, a na naszych czasów do ziemi włożone, wydały taki plon, jakby
 były świeże. Cegły z ruin miasta Ninive wydobyte, asfaltem tężone utrzy-
 maty się aż do naszych czasów niekrsute, a przeciż w Belgii i Anglii

i w Prusiech asfalt na nowo wynalezionych dachach filcowych co
4 nagwiecy co 5 lat prawie zupełnie niknie, i na nowo dachy
asfaltem & waznym napuszczac musza.
Rownie wyroby plötwa i jedwabiu, w które Egypckie obwijano mumie,
a które za naszych czasow dopiero wydobyto, okazaly się pomimo
przestrzeni czasow parzystysicy lat prawie nie ruszone. Niemozna twierdzić,
że to zboże, plötwa lub ten asfalt dla tego przetrwały kilka tysicy
lat, bo były tak ukryte, że don' powietrze nie dochodziło, bo było tylko
przez próg firytki przeszedł, więc, że nawet w najściślejszych zamkniętych
miejskach powietrze pomimo tworzących się gazów nieczystych, ciepła
i światła niszczących, w swych głównych składowych częściach co do
kwasorodku i azotu w żadnej chwili jest nierównowagi, czego dowodem
to jest, że w daleko późniejszych czasach równie składano zmarłych
do miejsc suchych, a nawet namykano do kilku stumien, które
lutowano szczelnie, a przecież się pokazalo, że nie po kilku set, ale
nawet po kilkunastu latach zupełnie nowa powstawała się powstala,
n. p. przy wydobyciu ciała Napoleona I na wyspie St. Heleny
w roku 1840 - wszak od 1821 - roku upłynęło tylko lat 19, a prze-
konano się, że materiał jedwabna to ciało pokrywająca zupełnie się
w pył zmieniła, pomimo tego, że w naszych czasach tak delikatnych
materji nawet wyrabiać nieumieją, jak te były, w które niegdyś
w Egypcie mumie obwijano.

Te doświadczenia mówią, zatem jasno, że i ciała organiczne w długie
czasy zachować można, nad którym zadaniem, pomimo że go tylko
do stomy zastosować zamierzatem, długi czas pracowatem, i dziś

to tylko trwodzić może, że się to w pojedynczy i bardzo taki sposób da wykonać.

Jeżeli Pan Dobrodziej to łaskawie uwzględnić raczy, że ja oprócz ogniotrwałości jeszcze inne własności matom nadać chciałem, nie trudno będzie odgadnąć, dla czego ja na napisaniu mat różnemi plynami tak wielką wartość.

Przecie maty nie tylko samieratem zastąpić dachy stoniapne lub gęte, we, ale nawet blaszanki, aby to pokrycie równie sturęto dla patacu jako też dla chatki biednego wieśniaka, ponieważ zaś do wiazania stomy niema trwalszego materyalu od drutu zelaznego lub miedzianego, obmyślitem środki, że nawet w ośrodku, gdy przez działalność powietrza tenże podpadnie zupełnemu rozpuszczeniu, mata ~~podlega~~ w skutek wiazanych plynów kompletnie zrehabilitowana tak się jednostajną zrobi, że podobnie nawet wiazania potrzebować nie będzie.

Przyczyną, dla której tak wielce mi zależy, nadać stonie to powyższe własności, było nie tylko to, że takowa jest materyalem w całej naturze najtwardszym, ma ona prócz gęstości jeszcze wiele innych tak celujących własności, które ani drzewo ani nawet blacha niema, a te własności są prawie tego rodzaju, który dla gospodarza najpromyślniejsze przynosi skutki.

Oprócz tego nie tylko dachy ale wszystkie budowle gospodarze z tych mat w krótkim czasie i z matemi kosztami uskutecznić można, co bardziej, że obmyślitem nawet łatwą budowę domów mieszkalnych i gospodarzych, które do konstrukcji swojej najmniejszego kawałka ^{ani} drzewa ani zelaza niepotrzebują.

Miałem przystęp na myśli te szkiełki okolice Polski, ^{i Rosyi} które
właśnie dla braku lasów bardzo rzadko są zaludnione, i cięsz
się tu, nadzieją, że jeżeli niegdyś wykonanie wszelkich budowli
według mego sposobu się rozpowszechni, wartość tych krajów prze-
najmniej dwójnasób się podniesie.

Pan Dobrodziej widział wprawdzie umnie maty najlepszych robo-
ty, bo od takich dzieł wykonane, które nigdy tej roboty pierwiej
nie robity, a pytam się przecież, gdyby nawet lepszych nigdy wy-
konać nie umiał, czyli armia cała pod takimi namiotami, które
w jednym dniu wyrobione i wywalcowane być mogą, nie byłoby
od wilgoci i zimna daleko lepiej zabezpieczona, jak w tych zielonych
namiotach, które Anglii do Krymu wozili.

Każde po dokładnem rozpatrzeniu się rzeczy przekonać się można,
że ludzie często daleko i wysoko patrzą, a pomijają rzeczy, któ-
rych bliżej chwili się dotykają, równie jak i to, że stworca
w swej nieskończoney dobroci około człowieka takie materyaty
i w takiej ilości nagromadził, ile ón dla zabezpieczenia swego
życia i zdrowia niedziwnie potrzebuje.

Jedyna wada, jakaby budowle te tylko ze stomy, bez kawa-
teczka drewna, kamienia lub żelaza sbudowane miały,
jest możebność takiego wniknięcia do nich, lecz gdy ro-
zważymy, że te budowle mieszkalne lub gospodarsze
są projektowane dla wiosniaka i innych wtasciężeli
niezamierzonych, niedogoda ta bardzo będzie podważona.

Za to zaś mają te dachy lub budowle całe, że stają lub szwary wiele
 za sobą, jako to: lekkość, taniość, nieprzepuszczalność wody, gorąca i
 zimna, gibkość, niezmienność co do rozmiaru długości lub szerokości,
 padzas największego ciepła lub zimna, przytęm wieloletną trwałość,
 a co najbardziej, zupełne bezpieczeństwo od ognia tak przenosnego,
 jako też wtem samym domu powstającego, bo przy dobrze wyrobionym
 dachu, jak to częściej doświadczylem, potrzeba przy najmniej 3/4 godzin
 przy silnym ogniu do przebicia się płomienia po za obręb dachu,
 w którym czasie wygodnie przytęmnić go można.

Więc nie myślę się, co powyżej namieniłem, że dachy, a nawet całe bu-
 dynki w mój sposób wykonane, tak wiele nieoszacowanych mają
 zalet, jakich żaden inny materiał przyrodzony suwych wewnątrz-
 nych własności na całej kuli ziemskiej nie ma.

Leż pomimo tych celujących własności dachów ^{niepalnych} i małych budowa-
 nych, i błogich skutków, których doniosłość obecnie nawet
 obliczyć się nie da, widzę jasno, co nawet od dwóch lat do-
 świadczałam, że wprowadzeniu tychże dla ogólnego dobra u nas
 i różnych stron i od ludzi wysoko stojących wielkie trudności
 będą stawiane, dla tego myślę, że ten zamysł przy opatr-
 ności Bostkiej tylko ze współnem siłami do skutku przy-
 prowadzić będzie można.

Oczekując miłej odpowiedzi mam honoru stać się wyrazem

najgłębszego szacunku i poważanie, z którym zostaje

Wielmożnego Pana Dobrodzieja

uniższemu służyć

Cyprian Ciechanowski

Między 11° Sierpnia 1860.

P. P.
Pisemny Komitee c. k. towarzystwa gospodarczego
Galiczyjskiego!

Wyznaczając się, o ile możności najuważliwiej ^{z udzielenego mi} ~~W~~ ^Wstępcem ~~przebiegu~~ do liaby 328,
którem Pisemny Komitet ten: gosp. dnia 22^{go} Lipca 859 rozszerzył mnie nakaz,
dotyczący że paraz po otrzymaniu Szanownego pisma, w dniu 24^{go} Lipca 859 udałem
się do Mikurina, celem powzięcia bliższych szczegółów o wyznaczeniu Pana
Cypriana Ciepanowskiego zarządcy przedanych hüt pielenych w Mikurinie.

Przedwypiszkim niniejszym dotychczas, że Pan Ciepanowski z powodu
mnożących się nymikających z Jego Szanowniska jako zarządcy obywatelskiej fabryki,
niebys dotąd w stanie wyszabiarania mat ogniotrwałych innego wyznaczenia na niskiej
stopie, że nigdzie dotąd nie ^{wygodni} ~~mat~~ ^{mat} ~~dotychczas~~, a wice, nie wzięły dotąd jeszcze
w praktyczne użycie. Próbujemy na miejsce w dniu 24^{go} Lipca p. r. nie mógł mi
Pan Ciepanowski pokazać, jak tylko szczątki mat dawniej przygotowanych; z tego
też powodu nie mogły być próby lakie przedsięwzięte, jakie za niezbędne uważa
tem, aby dać dokładną relację Szanownemu Komitetowi. Wzwałano z prób już
wtedy wykonanych, a mianowicie po dokładnem zbadaniu zasad, na których
się opiera fabrykat, powziętem to przekonanie: że maty wyznaczenia Pana Cie
panowskiego przedstawiają materiał stawiający ogniom silną, zapewne ponieważ
opierają się na tej niepodważalnej prawdzie: "że każde ciało organiczne im jest gę
"ściejsze, a tem samem im więcej utrudniony jest przejście atmosferycznego
"promienia do jego wnętrza, tem więcej opierają się zmieszaniu przez ogień".
Maty Pana Ciepanowskiego są mocno kompagnowane (zwalcowane) tak że
"zaledwie ^{jedem} ~~cał~~ ^{cał} mają grubości, a wszelkie szczeliny pomiędzy sobą się znajdują,
"wypełnione są małymi krystalikami, które powstały za pomocą, najciemniejszego
"mat, w koncentrowanych rozczynach soli odpowiednich. - Sole te w nodzie są nie
"rozpuszczalnemi, przez wpływ atmosferycznego promienia, pąszczają, co rozpryskuje
"na objętości, a tem samem, szerszej palącej, wszelkie szczeliny, pętrzą i kłują
"że tak się wyraża: stoma, i chronią ją od mieszanych wpływów promienia i wilgoci."

Je wyrażeniemu Panu Ciepanowskiemu powodu mojej bytności w Jego
i wniadawczy, je dźwiejsze próby nie są dostatecznymi, dla powzięcia do
kładnego przesądzenia o całej dojrzałości Jego wyznaczenia, Pan Ciepanowski
z najwiękzą uprzejmością, podjął się, w krótkim czasie dostarczyć te szczegóły,
tylko za potrzebne uznana do ocenienia Jego odkrycia. -

Zatwierdzenia jednak urzędowe Pana Ciepanowskiego niedozwolity nam wykonać
potrzebne próby, jak dopiero ~~1859~~ ¹⁸⁶⁰ ~~dnia~~ ^{dnia} ~~którym~~ ^{którym} to dniu sięchadłem się, w
Mikurinie, z Panem Klimkiewiczem członkiem naszego towarzystwa, w
którego to obecności, przedsięwzięliśmy następujące porównawcze próby. -

Chociaż się przekonano, o ile silniej maty Pana Ciepanowskiego opierają się ogniom,
niektóre przykłe u nas używane materiały do pokrycia dachów, wystawiliśmy na

Ciepanowski

przed gat. jodłowy ^{na} dachami ^{na} zapoczątko (a nico najgorętszego) płomienia podobnego, jaki wydobywamy za pomocą lampy Berzeliusza:

Tat przepalił się na wylot w 3° minutach, potem palił się moim płomieniem
Mata stromiana ^{całowa} i niekompresjonana i mienarszona przepaliła się w 12° minutach i paliła się następnie płomieniem. —

Mata stromiana ^{całowa} i kompresjonana, mienarszona, przepaliła się w 20° minutach, i ~~leci~~ paliła się potem płomieniem. —

Mata stromiana kompresjonana narszona i preparowana, przepaliła się w 45° minutach, i następnie nie paliła się, płomieniem tywa lata kroch. —

Wych prób wynika, że maty Pana Ciepanowskiego co do ognioznosności są tak, jak na pierwszym miejscu naukowcem dotąd (wysokajnie) używanymi materiami na pokrycie dachów, albowiem niculega żadnej wstplinosci; że palaca się „głównia przez miatę na laki dach ramiona, żadnej szkody miatadzi, choćby na dachu przez godzinę silnym płomieniem się paliła; nawet ogień wewnątrz budynku porwał, i płomieniem się palacz, nie jest natomiast maty Pana Ciepanowskiego przepalił jak poprzednie w 45° minutach, i że nawet po przepaleniu ognia, dalej na dachu się ogień nie rozszerzył. —

Wszystko sa, głównie zalety maty Pana Ciepanowskiego, do których dodam te jeszcze: że pokrycie takowe, jest lekkie, nie wiele droższe od gipsowego, przeto ma o ile się daje ognioznosci dna rary gatone, że materyaty do tego używane są dla gospodarzy raczej pod reką, a narozwiec je przynajmniej do napojenia mat nie sa, bynajmniej drogie. — Upraszczaniem maty Pana Ciepanowskiego przeto, teorii nie stac nie moze na przeszkodzie, bo smialo omich pomiedziac moze: że stanowią silny pułk przed wstplim atmosferycznego powietrza i wilgoci, — aby nie trudności w wykonaniu takich, ze strony technicznej były analozne, to narozwiec, siemianom wyborowy materyat, nietylko do pokrywania dachów, lecz nawet do konstrukcji zabudowań gospodarczych bezpiecznych od ognia (choć nie zupełnie bezpiecznych od ptodzieja). — O ile sadze, naturalnie to będzie jeszcze wiele, na usunięcie ^{wielu} trudności przy mechanicznym wykonaniu mat samych, i tak: jaki materyat najistotniej używać do szcabelnego łączenia pojedynczych mat, kół stromianych? ponore, jakie przyrządy zastosować należy do silnego kompresjonowania mat, bo dobra kompresja, jest nietylko rzadziej niezbędnym warunkiem, narozwiec nie ma to trudności będzie jeszcze do analozem przy ustaleniu ~~maty~~ jaka pomierzona poroka na maty jest najskoronniesza, najtansza, a razem najtansza, do wykonania? — Po analozem tych trudności, które wreszcie, nie sa bynajmniej zagadkami nierozwiązanymi, wynalazek Pana Ciepanowskiego znajduje niezawodnie uproszczenie, a rzadczoność kraju tego nie ominię. —

Prataram to list Pana Ciepanowskiego kłóć przed tygodniem odebrałem.

Pisatem w Siemiginowie dnia 6° Lutego 1860. —

Franciszek Siemianowski

L. 132.

Do Szanownego Komitetu
Towarzystwa rolniczego w Królestwie Polskiem
franko w Warszawie

Na odezwę Szanownego Komitetu z dnia 1. Maja
r. x. do L. 1792, nie omieszkał Komitet c. k. gal-
licyjskiego Towarzystwa gospodarskiego uczynić kroki
aby o wynalazku pana Ciepanowskiego mat ogniotwa-
tych do pokonywania chaty i innych budynków, bliższej
i ile możności dokładnej rozisgnąć wiadomości. \pm
W tym celu wzwat Komitet kilku członków
Towarzystwa w okolicy miejsca pobytu wynalazcy

blisziej, aby zniósłszy się z wynalazcą, naocznie o war-
tości wynalazku o ile to na tarce być może, przekonałi się,
i Komitetowi zdania swojego w odpowiedzi na następują-
cych piśmie w przedmiocie tym danych pytań udzielili:

1. Czy ó. Ciepanowski wyrabia maty ognio-
trwałe na większą stopę, i gdzie jest główna
wzrobnia tych mat?
2. Czy istotnie niehurtowne jest i talow
wyrabianie mat w miejscu bieżącym?

Sądzącego
nr 100 1012

3. Czy przez ogniotrwałość,
nie dając ani innym warunkom
dobrego przyjęcia budynków?
4. Czy maty te wchodzi w rozpiętość
po wszech wycie, co dawałoby najmo-
niejszą wale lub trudności świadczenia?
5. Czy wynalazek ó. Ciepanowskiego
jest tajemnicą, czy też wiadany jest
mieszkańcom sąsiednich okolic?

Pracowni
Komitetu

c. k. Towarzystwa gospodarskiego

instrukcja dystrybucyjna

Do tej porę nadeszły odpowiedzi od dwóch członków
Towarzystwa, w obec których wynalazca na jedynym i
tym samym dniu próby odbywał, oraz i list samego wy-
nalazcy w tymże przedmiocie.
Te trzy w odpisie tu rozstrajają się relacje, przetrzy-
mają do powzięcia wyobrażenia o dotychczasowej war-
tości wynalazku i o stopniu jego zastosowalności.

Sto jest Komitetowi wyrazić imieniem Towarzystwa
podziękowanie za dany mu dowód zaufania, i oświadczyć iż
z wszelką dalszą gotowością do wyjaśnienia tak w niniejszym
przedmiocie jako i wreszcie innych w zakres czynności jego
wchodzących.

We Lwowie dnia 8. Marca 1860
Francelana dotawy do niniejszej ekspedycji w odzianiu
(tak jak oznaczone oznaczone):

- Nr. 697/1859 : Delacy ó. Klimkiewicz;
Nr. 132/1860 1. Delacy ó. Siemianowski;
2. list ó. Ciepanowskiego do pana Siemianowskiego
S. j. w.

Expud
Lobz

S. Przewozyński

Podj. dnia 11 Lutego r. 1860
132 X. 4.

Woj. Przewozyński
27/2 860 Lobz

Woj. Przewozyński
27/2 860 Lobz

przepisanu i wyjęciu: 14/4 860
Lobz

Do

Komitetu szanownego towarzystwa agronomicznego
we Lwowie.

Przeraził mnie nieszczęście z przyczyną pożarów,
których nasz biedny kraj tak często doznaje,
spowodowały mnie, zrobić szanownemu towarzy-
stwu, którego mam honor być członkiem, przed-
stawienie w tej nadziei, że jeżeli swe usiłowa-
nia z mojemi potaczyć raczy, tym nieszczęściom
z powodu pożarów na przyszłość zapobiega będzie
można.

Tak to szp. towarzystwu agronomicznemu wia-
domo, postaćem przedtem roku mego wynalazku
maty ogniostopnej, że stomy sporządzone
na wystawie, którymi robiono próbe, przy
której, o ile sobie przypominam, był wielmo-
żny pan hrabia Wodnicki.

Pomimo, że przy tej próbie materyał do
pokrycia dachów stając mający, wytrzymał
silny ogień półgodzinny, jak to wszyscy
trzy członkowie towarzystwa, na sekcję
wybrani, zaswiadcza, pomimo, że przez
użycie tego bardzo taniego materyału

/.

do pokrycia dachów a nawet do budowy całych
budynków gospodarskich tak wielkim i
częstym nieszkoszeniem z przychylny pożarów
zapobiedz by można, towarzystwo, żadnej
uwagi na ten przedmiot swrócić nie raczyło.

Nie w interesie mojem, lecz w szczerem
zamiarze stuxenia piomkom, w wszystkich
sł jestem gotów dotrzeć, aby ten materiał,
nad którego wydoskoleniem lata pracow-
watem, w naszym kraju był używanym.

Aby zaś każdemu można dać zapewnienie
o przekywisłych przymiotach tego mate-
ryatu, sądzi, że najprzedzcy byśmy
do celu przyszli, gdyby towarzystwo
agrol. ze swego polecenia, raczyło u któ-
rego z panów Obywateli niedaleko Mi-
kulinia kazać pod kontrolę jakiegoś
technika lub budowniczego postawić
budynek, chociażby nawet w bardzo
skromnych rozmiarach, po ukończeniu
zaś restać komisye z ludzi fachowych,
zrobić próbe obszerną i dokładną na
wszystkie własności, które taki mate-
ryat posiadać powinien, aby potem su-
miennie i stanowczo orzec, czyli
ten materiał dla naszego kraju z
użytkiem zastępowanym być może,
lub nie.

Ja z mey strony ofiaruję się, bez
najmniejszego wynagrodzenia wy-
robem i przyrządem tego materjatu
do pokrycia budynku na próbe, zatus-
hic się.

Jeżeli zaś szanowny Komitet inny spo-
sób krealizowania tego projektu za
dogodniejszy orzeczę, oświadczam,
że się chętnie do niego zastosuję.

Upraszam najuprzejmiej, to oświad-
czenie moje szanownym członkom
towarzystwa przy najbliższym
zebraniu do wiadomości podać,
i mnie o uchwale Komitetu w
tem przedmiocie takżewię uwiadomić.

Z wyrazem głębokiego szacunku i
poczucia

umrąony stuga

Cyprian Cepanowski
Inaczelnik fabryk włókienniczych

Miżun 21. Czerweca 1861.

jud. dn. 25 lunen 864

877

Spis Akow

- № 322. r. 859 vol. 3.
- № 436 " " vol. 5.
- № 441 " " " 1.
- № 697 " " " 1.
- № 132. " Feb. 3.

113 pater takti Rozprawy Towary -
sta T. XXVII Stron 112.

P. Lyprian Ciepanowski wynalazca
ogniotrwałych mat stoniarych, niedawnim
podaniem ~~zwrócił~~ uwagę Wydziału krajowe-
go na swój wynalazek.

Szanowny Komitet miał już podobną
sposobność obronajomii się bliżej z tym wyn-
alazkiem. Wydział krajowy wzywa przeto
uprzejmie Szanowny Komitet o udzielenie zda-
nia o tym wynalazku i jego użyteczności, tu-
dzież wiadomości o krokach, jakie może ska-
nowny Komitet ze swjej strony, widział się spo-
wodowanymi przedsięwziąć w celu sprawdze-
nia lub rozpowszechnienia tego wynalazku.

W Lwowie dnia 13. Grudnia 1864.

W zastępstwie Niciu Marszałka krajowego.

Krawiński

Smayewski

Do Szanownego Komitetu c. k. galic.
Towarzystwa Gospodarskiego
we Lwowie.

i sumierani

Komitet tej sprawy na Ogólnem
Zgromadzeniu poruczył i wyznaczył,
by Towarzystwo ze swego polecenia
osobę w ten cel budującą w pobliżu
Mimonia postawić karate, a następnie
Komitety z ludźmi fachowymi zastala
sta przedsięwzięcia próby obronnej
i dokładniej, po których jemu stanowco
orzec można było, czyli wyznaczyć
ten sta narzędy kraj i wyzaliczeń
następowanych być może, lub nie,
Chyba byłby się przychylił Komitet
do ~~tego~~ uchwały p. Ciepianowskiego,
gdyż uchwała pierwsza jego pod d. 21 czerw.
ca. datowana Sypowa dnia 25 tego m. na-
rento i najpóźniejsza jego była przedmiot
ten na owymże ogólnem Zgromadze-
niu wzięta - od tego czasu stała
Zgromadzenia ogólnych nie było -
i sprawa ta puła dotąd niewyroz-
rune wisi.

Z Komitetu sta
Lwów 29 Grudnia 874.

[Signature]
[Signature]

Pracep. i exp. 4/s. 865.
[Signature]

Expedycja
do Wydziału Wydziału
Krajowego
we Lwowie.

Na zażyciu W. Wydziału z d.
13 b. m. r. do l. 813, w przedmiocie
mat ogniotwórczych wynalazku p. Cypryja
ana Ciapanowskiego, mamy zaszyt
z listy ~~W. Wydziału~~ następującej rela-
cji:
Jeszcze w r. 1859, gdy tylko wiadomości
o tym wynalazku dohodziły do Komitetu, za-
władaliśmy kilku członków Towarzystwa
w pobliżu p. Ciapanowskiego mieszkają-
cych, aby zbadali go z wynalazcą, na-
ownie o wartości wynalazku przeko-
nali Komitetowi zdania swojego w odpo-
wiedzi na następujących pyta-
niach: 1) o wartości wynalazku 2) o
przebiegu jego 3) o sposobie użycia
1) o d. (Wypisac pytania 1-5
z ekspedycji do l. 322/859)

~~Wskazanie~~
Wskazanie tego zawezwania strygnienia
odpowiedzi od dwóch członków Towarzystwa
~~z dnia 1. 697/859 i w p. 1. 132/860~~
z dnia 1. 132/860 i w p. 1. 132/860
wskazywamy w tym przedmiocie
Jeżeli w odzwiednie to zaktualizacja
relacji 1/2/3, portujemy mogą W. Wydziałowi
do przewidzenia wyobrażenia
wartości wynalazku, jak i o stopniu jego
zastosowania.

Następnie w r. 1860 przewidziano
próbę z matami te we Lwowie w czasie
wystawy rolniczej. Relacja o tym czasie
jeż w sprawozdaniu Komisji z tej wy-
stawy, i jest zamieszczone w ~~XXVII~~
Zbiorze Rozp. naryk na stron. 112 - a
braz jak następuje:
"Z działu ziemniaków, produktów
"wyrobów fabrycznych, przez 19 exponentów
"przedstawionych, było 30 różnych przed-
"miotów w 290 egzemplarzach. Z tych zwra-
"ca uwagę szczególną na ogień
"zwaną matą p. Ciapanowskiego i wytrzy-
"maty one próbę siłowego ognia i dopiero
"po 20 minutach wtórnyego wezła ze spodu
"i wierzchu, tlił się rastry. Maty te, wy-
"te do pokrycia dachów, wreszcie st-
"my, który ludwie 1/5 części w poro-
"waniu ze zwykłym porożką potrzebował
"rodzaj tego matami pokrycia, i
"na ognia mniej przysypuje."
Nawet w r. 1861 ~~nie~~ jest p. Ciapanowski
uprost do nas, ponieważ aby
Komitet

dotyczy odpis 1. 697/859 jak nakazuje
" 1. 132/860 "
" delegat do 1. 132/860 "
" M. p. 300 dni tytuł "
" Odpis delegata do 1. 132/860 "

Bois. 15^e grammaire 864 (L. 656.)

Spir. attou

L. 322	"	859	"	3.
" 436	"	"	"	5
" 441	"	"	"	1
" 697	"	"	"	1
" 172	"	860	"	3
" 877	"	861	"	1
L. 656	"	864	"	1

40
1864

Warsz 13° Sycznia 1864

portu Sokala

Maty ogniostrowate

Ciepanowski

Do szanownego

Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego
w Lwowie!

Wraz z zaproszeniem do myślowej rozprawy otrzymanej
Tęm 11° b. m. oraz szanowne wezwanie do przystąpienia
do rozprawy w sprawie

Cuje się przede wszystkim do bezstronnego
skreślenia całego przebiegu tej fabrykacji w roku 1863
w Warszawie podjętej a to tem bardziej gdy ponownie
z powodu paujących w kraju pożarów w kronice
Gazety narodowej pojawił się artykuł zalecający po-
krycia ogniostrowatych mat stromianych wyrobów Pa-
na Ciepanowskiego

Na wezwanie H^o Feliksa Polanowskiego po uprzed-
nim porozumieniu i ugodzie przybył Pan Ciepanowski
do Warszawy gdzie z mojej strony chęć wstąpienia
to przedsięwzięcie pomieszczenia go w obywatelskim kole-
gium podziarskim i odstąpieniem jedno koto wodne
przy młynie do urządzenia walcowni przybudowa-
nej do młyna. Na wezwania Pana Ciepanowskiego
głoszone w gazecie narodowej by kraj korzystał
z jego wynalazku i przysyłał go naukę do Warszawy

wjedu wstawić ziemskich z niematem kosztom
z Podola Bukowiny Rzeszowskiego Przemyskie,
go nastato użniów poruci nawet inteliyent,
nych a narza okolica nawet kosztom gmin wój,
skich nie maty wtem wielkiat wużtan

Wyrobienie mat wużtan ch drutem i Toriu,
co się tyoz mykowania szto dobrze ale kosztu pre,
liminowane przez Pauu Ciępaowskiego nie do,
strymaty gróby albo rjeu tutejsi robotnicy trud,
nięcy się myobem stoniennikón jmato użdoluciu
do tej pracy celu pomiermiz najmu w umórnasób
nięcy optawemni być musieli. Po impreynorra,
nie mat dla ogniotwórcosci utrzymywane
w tajemnicy wużto się do darwania zyciernej poro,
ki porypyrnawij piastkiem i walcowania z wjełkicu
trudem zachodem i niendatosia - portoka byta nie
jednostajna odmyskujca a kosztu bardzo znaczne
co już mykazywato nie maktycznosci tyo mynalazku
to szejcudna drabory do 6% walcowania. Nawoz,
cie wużto się do porypwania walcowni przybudo,
wawij do mtyna tak dachu jako się i siewa a pomij,
mo wszelkij usiluciu zyczenia mat nie byty szced,
nem i po pierwizem dleszczu woz, przepunity stru,
gami. Gdy myzposobiono zapas mat na drugi

22

clach, oprócz dyet pobieranych przez Łaua Łepałowskiego,
go myślał N^Y Feliks Łolauowski temuz, że pierwsze,
nie tajemnicy chemickiego składu do impregnowania
i następnie do malowania 2400^{tych} war usz niemie
rozszli się zmiech, ceni piasek i fabryka stała a
pozostatym zapusem miał przysyłał N^Y Łolauowski sm^o,
ją nowo myślowa, oborę w Bojanicach. Taję,
mnica o kupiona nie okazata najemniejszej tajemni-
cy tylko rzeczy ogólnie znaue każdego porażkuja,
ceni chemikowi o nadaniu ogniotrwalosci rzeczom
impregnowanym roztrworami solnymi a klorato raku,
zobacz Łau Łepałowski niedorzecznie zastosował
do impregnując matę kopernasem skrapiał odra-
żeni a kory elzbowej przez stworzył się atrament
neutralizujący ogniotrwalosci kopernasu. Duch
w Bojanicach na oborze zrobił najzupełniejszy piaso-
my każdym deszku musiał się chronić z byttem
od potopu a z piasku, wiosną zrobiono matę z
clachu zbutniał do szczytu - w teie 66° roku
wzięto walownicę w Warszawie z kłój matę
clachowe tylko w zbutniatych strzępkach przedjmy,
na wiadach prostopadłych rzuciano przez
mraty i na tem koniec chwalebnygo wielce okrzy-
kawego i aritnie zalecanego dietar - jeżeli to

Pod. Im. Wslycz. 864

L. 40.

nie dosyć na prestrze dla tatrociernych mo-
gę przystać okazy mat nieurywanych i zmienio-
nych w uyciu przez jceluz zime choiaz nie są do-
azily wystawa zolucza takie i odiosa pomieszc-
mogta jeduak, oczekuje rozkazu z mzecku, goto-
wosci i szacunkiem

(Data i podpis)

Janik

na wzy
0
Na Radzie Komitetu
2. 28 Styrcia 1867
Uctmowane:

Przetoi w odpisic Wy-
dzialowi Kraj. - z ramu-
s'ciu w sprawozdaniu.

J. Janik

L. 49. Pod. 16 Styca. 1867

Maty ogniotrawat
p. Ciepanowski

Karol Lomnicki zdaje rela-
cyj o matach ogniotrawatych
Ciepanowskiemu i o fabryce
tychze w Warszawie

Na Rozprawie Komitetu J.
28 Styca 1867.

Uchwalono
Prezta i w odpisie Wydzia-
lowi Krajowemu i rancu
sici w sprawozdaniu.

J. Giel

I Expedycja
Do Wysz. Wydzialu
Krajowego
Krotostw Galicyi i Lodomorji
wraz z Wklajstwowi Krakowskiem
w
Lwowiu.

W. W.

W przedmiejscu wzywanym rela-
cyj nazywajac 29 Grudnia
1864 l. 656 wgladom
mat ogniotrawatych p. Cie-
panowskiemu, nazywajac
prezta i w odpisie /otrzymang
temi dniami korespondencyj
od stonka nazywajac p. Karola
Lomnickiego, z ktorej wyply-
wa, ze Lomnicki wyznala-
rell p. Ciepanowskiemu zato-
reniu swemu wcale nie
odpowiada, a preto i na
poprosie nie zastuguje.

Z Komitetu. etc
Dnia 31 Styca 1867

J. Giel

II Expedycja
Do Wlasci Karola
Lomnickiego
p. J. Giel
Warszawa

Najpowniejszym Dzialu i Stada-
ny

my Włanc za nadaniem re-
lacji o matce p. Ciepnow-
skiego i jego otoczeniu.
Ogół tej relacji przesyłamy równo
niezmi. Wys. Wydziałowi Kraj-
owemu, ~~który~~ w r. 1864 o te
maty raportował.

Racz Włanc przysłać przy-
ty sporobuści zapewnienia
naszego szacunku i wysokiego
poważenia.

Z Komitetu etc

D. ...

[Signature]

[Signature]

Prez. Pohl - exp. Matuski
D. 21 Lut. 1867
[Signature]

Drina i kolego 857
Matuski

Nota

Pan Cyprian Ciepanowski wynalazca ogniostwanych mat uczynił miastu propozycję względem zatorzenia fabryki mat ogniostwanych w Stryju. — Takkolwiek życzy należy aby stan budynków dotycząc ubezpieczenia od ognia mógł się poprawić, miasto Stryj jednak tak długo niemoże stanowić powzięć postanowienie w tej sprawie dopokąd nie będzie miało pewności czyli maty ogniostwate Dopowiataja, celowni. Gdy z gazet wyczytaliśmy iż sprawa ta została poruszona, na ostatnim zebraniu Świątecznego Towarzystwa, przeto mam zaszczyt upraszać Świąteczne Towarzystwo, by raczyło przestąpić swe zdanie dotycząc przyteczności ogniostwanych mat Ciepanowskiego.

Stryj dnia 4 Marca 1867

Katarnicki

D
Przeświałnego Towarzystwa agronomicznego
w Lwowie

N° 516

To

Pracownictwa Magistratu

Stoj...

(dokumentacja... 49/867...)

W celu... 4 b.c. ... 16 Styria b.c. ...

Z Kwartetu etc
Lwów 13 Marca 1867

[Signature]

[Large signature]

Pracownictwa Magistratu

Pod. Pr. J. m. a. s. b. y.

L. 269.

Magistatu kral. neknege miesta Stegja

Do

Magistaru kral. neknege miesta Stegja

Ex officio

N. 576 m. Stegja

W. neknege miesta Stegja

873
868

Nudowno

32

Dachy -

Przemietna Perelka!

Jakże Piary.

Przepraszam, że danna uwaga, na tak liane wydarza-
 iące się w naszym kraju piary, i wymiarkie
 tej subretnie wszelkich klas nieokreślonej, przedsięwzię-
 tem sobie wynalese środki któremi by ludność przez
 tamisze gwałtownego elementu wstępnemu nie-
 wstępnemu zapobiedz by została. - Czyż nie jest mi-
 łą, że wziętymiś wzięty, pospoisiamy wrodek rozes-
 zienia dalszemu ognia zapobiegając do wysokiego oc-
 zienia przedtę, które jest następnym.

Przepraszam, że nie ma porarom, przedsięwziętem
 się nie gdyby to można było w jednej chwili Dach
 gorszą rozesznie i okienią porarom, zasie i dalsze
 rozesznie się ognia przeswanem by zostało,
 opierając się na tej zasadzie, iż tylko możliwie
 doposażone przedsięwziętem konstrukcji Dachy wyzna-
 kartem, odpowiedni celowi które do każdego budyn-
 ka może być uwzględnianym i jego wyjątko-
 wemu struktury i jednem znaczeniem oka jednem
 celowikiem wczas panującego posarom dociem-
 moie być opowierzone, a osobliwie na budyn-
 kach na sposób swaickich budownictwa, o-
 uwagę nie koarta na jedną partę budowli jego
 uwzględnianym budownictwie Dworki R. niezogrywowa-
 łą. Jeżeli więc przedsięwziętem Perelka o po-

B/2
800

trebie. wynalazek mój wykonana rysuje
będzie sobie arebym konstrukcją dachu którego
w małym rozmiarach jest gotowy pod wyrobki
aż do przedstawienia do urzędu patentowego od
kt. powyższe sobie są zawieszony otem uwiado-
mie i skądym w razie na warunkach zawieszony
będzie usturnym.

Z wynalazkiem moim, zawiadamiam

Josef Kuykorski

Dzielnica w Czeremchowie
pomiędzy kotłowniemi. —
pocztą stobódką lewą.

Бод. 9-го листа 868
Л. 873

на истребление

Содержание
Содержание
Содержание
Содержание
Содержание

№

Videat!
Кодакья "Коллекция"

Ж. К. Кудряков

13/7

1868.

RECOM

Ваше письмо - и притом
Адамы: и Коллекция
и уасты притом индон
сатем.

Уведомляю Вас, Рудольф
и о приходе

Л. 15, 868

Прислать и экспедицию с 17 числа
1868 года

241

L. 241 871.

Maty ogrodniczych
Ciepanowickiego

Do
Wysokiego Komisarza gospodarskiego w Piotrkowie!

Na radzie powiatowej Leskiej poruszone zostało aby
Kosztami powiatu wywieźć uwaria do fabryki ogrodniczych
Siemiaków lub krucinowych dachów do Mirumia w celu
wypowiędzenia tego porażonego naturalnie w naszym
powiecie. Wydział nim przyjął do przeprowadzenia
powyższej uchwały udać się do Wydziału powiatowego w
Lolimie, aby wykrepując udzielił wyjaśnienia w tym wzglę-
dzie, jednakoż zamierzał laborych udzielić, dostąpił nara-
dzenie, pamił Ciepanowickim w Mirumiu na która
odebrał Wydział Leskiej radę, onę odpowiedź.

Wydział powiatowy jest pręto umiarkowany prosić Wy-
sokiego Komisarza o zastawę w tym celu wyjaśnienia,
gdyż materiały będące pertry są nieomniwie porażonego
celu.

Z Wydziału Rady Powiatowej
Lesko dnia 13° Lutego 1871
Marszałek Powiatu

113 Wzrost Lesko
pow. wie. Lesko.

Edmund Krasicki

Exp.

Secretary

D. S. S. S. S.
Wydziału Rady Powiatowej
w Lesku.

Jan Rytkowski

1
1209000
P. Kaminicki
ber 241
1. 49/1871
pudrowa

Wzrost wian. idony 25. 10 Cechy
br. 1. 242 [Lanany p... przy minimum]
odpis starym... 1867/1. 49 rda
opi jedny z najprawowijnych...
szych, w... mat ogrodniczych p...
Ciepanowickiego, z której wypływa, że wyznaczk
p. Ciepanowickiego...
ni odpowiada.

Ory jedny... p. Ciepanowicki...
jakie... lub...
tutawi...
12 lutego 1871
Exp. S. S. S. S.
L. 241

2/2

Imp. i cap. 241

111
Box 24 Intero St.

2.241

1/2 cent.

✓

Maty oziesto ^{XXXI}
1. VII 85
Cyrano

L 1524
S. V. S.

L: 1430

Francovogo Komiteta ek: Tova.
registra rolnicov gospodarovogo
ve Lvovic.

Prava!

Jan Cypryan Ciepranoviki Direktor gornicova i hut.
nicova v Mikulinu, vybral Janov technikov inse.
ratami tak v "Kraji" jak v "Olcie"; zamierozony
aby sie poznali z tegor systemom polhyvania ognio.
trvatych stonianych Dachov, i vla ogulnogo Dobra
rozporozekhnieniam tychiv v Kraji naszym zajeli.
M praxpricerecia, ze Francovny Komitet na.
perve zaradzil blizse xbadanie v movie
bedacego vynalaska i preobrazanie sie v
praktynacosi tegor, nprasany s Tarkave
ndiclenie nam svadomosi v tym vyzledie
i xdania Svujego celem ndiclenia Dalijch
objasnien v naszej strony na Dachodzace
nas xapytivanja v tym przedmiesie.

Z Myriata Rady poviat:
Kony Gacz ib distopada 1871.

Mico Choro!

Janovskis

Pop.
Do Sv. Myriata
Rady poviatovej
v Olonym Izvan.

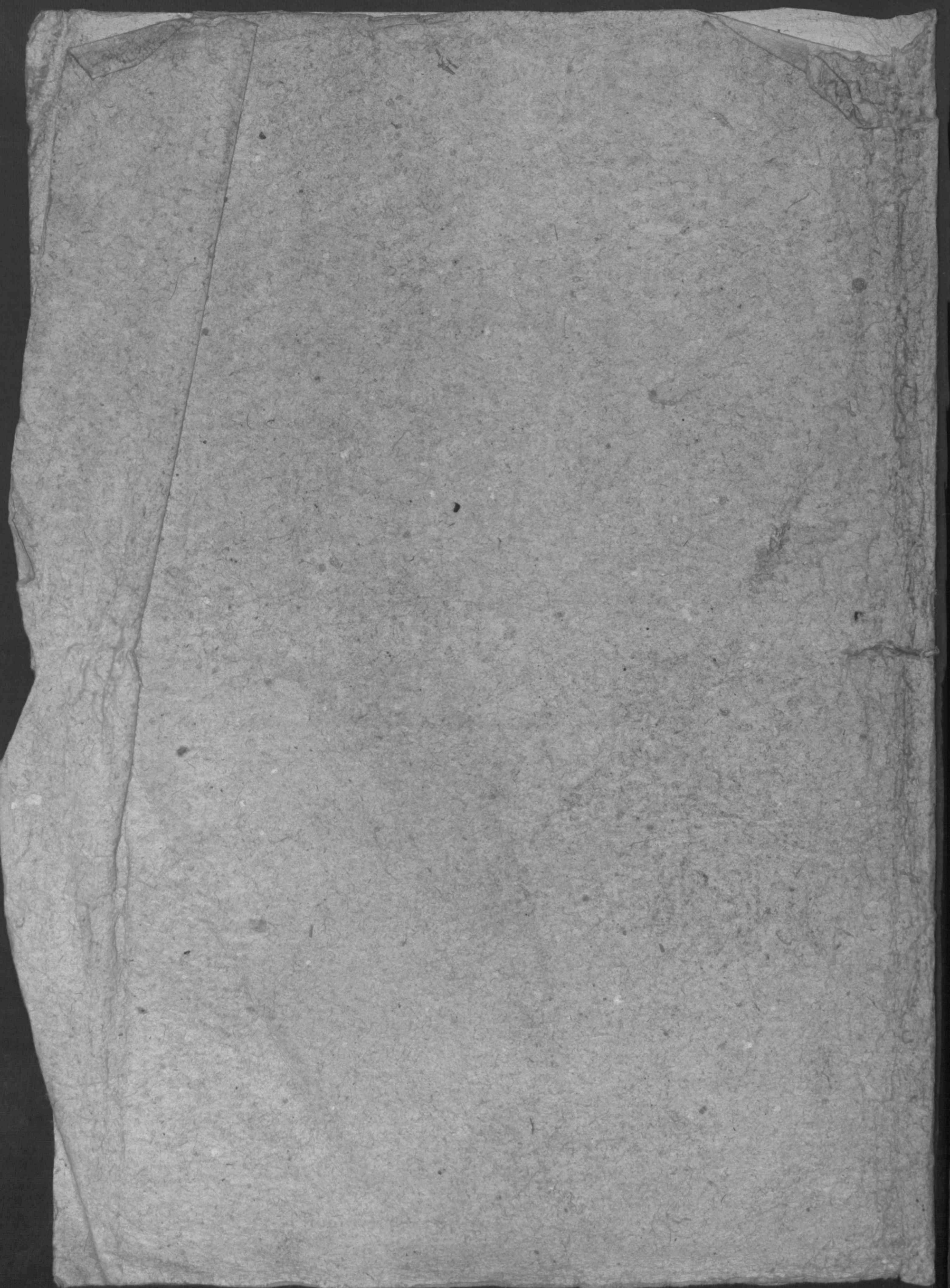
W retakuvim su idomy z s. 16 d.
stop. kn. 1. 1524 many receipt etc
Quis z Sup. l. 241/871 ad inaku
do inaku

Z Komiteta do
Lvovic 19 Gendis 1871
1871
1871
1871

Verato 14° Grudnia 1830

L. 1430

✓

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.